

Fronsk bók um minnilutar í Sovjet nógva umtalu:

Vit kunnu ikki lata eyguni aftur fyri tí sum hendir í Sovjet

Hóast ræðuleikarnir í Irak og stóðan hjá kurdiska fólkinum fylla stórán part av tíðini og plássinum hjá altjóða fjølmiðlunum, so tykist áhugin fyri tí, sum hendir í grannalondum okkara í Eystureuropa og í Sovjetsamveldinum eisini at hava stóran áhuga.

Bretska sjónvarpsstøðin BBC og tann amerikanska CNN, sum eisini nógvir feroyingar siggja, gera nógva burtur úr stóðuni í Eystureuropa og í Sovjetsamveldinum og sama kann t.d. sigast um báðar donsku sjónvarpsstøðirnar og tey mongu blóðini.

Í hesum døgum er útkomin sera áhugaverd bók um víðurskiptini í Sovjetsamveldinum undir heitinum „Teir sovjettsku

minnilutarnir“. Tað er franski sovjetologurin Hélène Carrère d'Encausse, sum skrivað hevur og er bókin júst útkomin á donskum máli.

Danska sjónvarpsstøðin TV2 hevði um dagarnar samrøðu við franska rit-høvundan, har hon visir á, at vit eiga ikki at undirmeta týðningin av tí, sum í løtuni fer fram eystanfyri.

Hon sigur, at einasti vegurin í Sovjetsamveldinum er at geva pláss fyri demokrati og sjálvsavgerðarrætti. Heldur enn at tosa — og heldur enn at leggja uppskot fram hava myndugleikarnir í Kreml valt at kúga fólk og fólk-sins ynski, og tað koma teir ongan veg við, sigur franski sovjetologurin,

sering, tvørtimod fortsat russificeringen, styrket sentralmagten og mindsket republikkernes indflydelse i centrum. Gang på gang har centrum førs grebet ind, når det var for sent. Gang på gang har man forpasset chancerne for forhandlinger“.

Hélène Carrère skrivur í bók síni, at sentralstýrið í Moskva í veruleikanum er við til beinleiðis at birta upp undir hatum millum tjóðskaparligar republikk-ir, sum hungra eftir sjálvstýri, og teir smærri etnisku bólkarnir í republikkunum.

Úrslitið er ein blindgøta, sum í síðsta enda bert fremur eina uppløysn av imperiinum og ókir um hatríð til russar, sum í veruleikanum eru teir, sum eru ringast fyri í samveldinum.

Tað eru teir sambært bókini, tí teir bæði eru bøðlar og kúgað offur, sum ikki kunnu loysa sínar trupulleikar við at taka seg úr samveldinum.

„Vilnius kann taka sjálvstýri frá Moskva. Tað er rættur tess. Men Moskva kann ikki rýma undan Moskva“, skrivur franski rithøvundin í bók síni.

Í samrøðu við TV2 í vikuni varð hon spurð, hvat vesturheimurin eigur at fyrítaka sær í sambandi við gongdina í Sovjetsamveldinum.

Hons varar, at tað nyttar okkum lítið bara at standa og hyggja at og siga, at hetta ikki víðkemur okkum. Tí tað ger tað. Syndrast alt Sovjetsamveldið og har verður borgarakriggi, og fátækradømið fer at gera um seg av álvara, so fer hetta eisini at fáa álvarsligar fylgjur fyri alt Europa.

Vit kunnu rokna við einum streymi av flóttafólki um bæði úr Sovjetsamveldinum og eystur-europeisku londunum, sum heimurin ongantið hevur verið vitni til áður.

Tíðindaskriv frá felagnum Foroyar-Ísrael:

Landamørk Ísraels — fyrr, nú og í framtíðini

Á fundi á Parnassinum á Hotel Hafnia sunnudagin 14. apríl kl. 14.30 verður frágreiðing um landamørk Ísraels. Sjáldan er møguleiki at hoyra so greiða søguliga gjøgnumgongd um hetta nú serliga áhuga-verða evni.

Hvat landaeki hevur Ísrael havt gjøgnum tíðirnar og hvør eigur rættin til landið? Hesir spurningar verða svaraðir.

Nú, so nógva hendir í Miðeystri, og Sameindu Tjóðirnar (ST) vísa trupulleikunum í økinum óvanliga nógvan ans, er gott at kunna seg um hetta afturvendandi evnið.

Alt verður tikið við í frágreiðingini, heilt frá byrjan Ísraels sum tjóð og líka til dagin í dag. Burtur úr kann nevast at burturflytingin til Babylon, heimaftur koman og seinna templið verða viðgjørd. Masada og ymskir

»messiasar«, Zionist-rørsan og endurreising Ísraels verða sjálvandi eisini við.

Útlitini fyri framtíðini hjá Ísrael og grannum tess við framtíðar landamørkum verður spennandi at hoyra um.

Ymisk kort verða brúkt at vísa landamørk Ísraels. Fyrilesturin verður hildin av Agnar Reinert.

Áhugin fyri evninum gjørdi at felagið Foroyar-Ísrael tók avgerð um at hava fyrilestur um evnið.

Øll eru vælkomn, sigur felagið Foroyar-Ísrael.

Kommunistarnir vunnu í Albania

Endaliga úrslitið av tí fyrsta frælsa valinum í Albania gjørdist, at kommunistarnir finga meira enn tveir triðingar av samlaðu sessunum í tjóðartinginum.

Sunnudagin var enn eitt umfar hildið í teimum pørtum av landinum, har eingin flokkur fekk avgjórðan meirluta við fyrst valumfar herfyri.

Úrslitið av valinum í Albania gjørdist, at kommunistaflokkurin fekk 168 av teimum 250 tinglimunum í tjóðartinginum.

Orsøkin til henda stórsigur er tann, at albanar úti á bygd

hava tikið undir við flokkinum. Har búgva meira enn 65% av øllum albanum. Størsti andstøðuflokkurin, Demokratarnir, finga flestu atkvøðurnar í býunum. Í høvuðsstaðnum Tirana fekk flokkurin 16 av teimum 17 sessunum í tjóðartinginum.

Valúrslitið í Albania ger, at kommunistarnir einsamallir kunnu gera broytingar í grundlógini. Við meira enn 2/3 av atkvøðunum sleppa teir undan at tosa við andstøðuna um slíkar broytingar.

— Vit kunnu ikki læsa okkum inni og lata sum onki. Tað kann gerast ein sonn hóttað móti allari trygdini og tilverugrundarlag okkara. Vit eru noyðd til at vísa øllum hesum spurningum stóran ans og hjálpa har hetta er gjørligt. Vit mugu hjálpa teimum illa fyrrikomu londunum í Eystureuropa og sama er við Sovjetsamveldinum. At halda, at

hetta einki hevur við okkum at gera, er at lúgva fyri sær sjálvum, og tað kann koma okkum dyggiliga aftur um brekku, segði Hélène Carrère við donsku sjónvarpsstøðina í vikuni.

Bók hennara er útkomin á forlagnum Forum 1991, hon er 266 síður og kostar 275 kr. Heitið á bókini er „De Sovjetiske Minoriteter“.